

Ha véget ér a XI. zsinat 12. ülősszaka, és feljön az esthajnalcsillag, akkor beköszönt az adventi időszak. Most az egyházi év határán állunk. Múlik a régi, s kezdődik az új. E határátlépés idején jó, ha a zsinat tagjaiként meghalljuk Jézus kérdését: De amikor eljön az Emberfia, vajon talál-e hitet a földön? Lk 18,8b

Lelkészi elnöki jelentés 2022. november 25.

Miért van a zsinatnak két elnöke? Mire tartják a lelkeszi elnököt? Minden más egyházban – német, osztrák, olasz – egy-egy elnök van. Mindhárom helyen világi. Jobb esetben az egyik alelnök „lelkeszi személy” (Geistliche Vizepräsident).

A zsinatot alkotó és újraalkotó atyák (és anyák – amikor már ilyenek is lehettek) nálunk mégis úgy döntöttek, hogy az egyháznak ezen a szintjén is kettős vezetés lesz. Két elnök: egy világi és egy klerikális. Ha pedig így van, akkor szereptévesztés lenne, ha én a programokról, a szervezésről, a törvényekről, a gazdasági döntésekről számolnék be. Vagy mégsem? A lelkeszi elnök feladata – megítélésem szerint az, hogy a zsinat és a zsinati munka teológiai, hitbeli, kegyességbeli alapját, megjelenését és céljait próbálja megfogalmazni. Ilyen értelemben kérem, fogadja egyházunk zsinata a mostani elnöki jelentésemet is.

A pap attól pap, hogy mindent a teológia koordináta rendszerében helyez el. Ha ezzel a mondattal kezdem, akkor csak a fél zsinat érzi magát megszólítottnak. Én azonban az egész zsinatot szeretném megszólítani, az ún. „világi elemet” is. S nem csak az egyenlőség kedvéért teszem, hanem a legmélyebb teológiai meggyőződésemből, hogy – utalva az egyetemes papság tanítására – mindenkit egy csoportba tömörítve ismétlem meg, ill. formálom így: a keresztény ember (bármilyen egyházi relációban él, hivatásos igehirdető, vagy (el)hívást kapott Jézus tanítvány)

Luther szerint mindannyian teológusok vagyunk. Én így fogalmazom meg: életünk minden percét Istenhez való viszonyunkban élünk meg. Tehát természetes, hogy a zsinati jelentés is ebben a viszonylatban és nem csupán a szervezeti egyház témáival szólaljon meg.

Természetesen a visszatekintés mindig alkalom arra, hogy az alapvető kérdést feltegye egy közösség vezetője. Betöltötte-e közösségünk a maga hivatását? Istentől és az egyház népétől kapott hivatását-küldetését. Olyan gyónási kérdés-félék fogalmazódnak meg. Tudtunk-e az egyház zsinataként működni. Tudunk-e hitből fakadó döntéseket hozni? Képesek vagyunk-e minden tervezésünket az imádság keretébe foglalni? Az egyházi év utolsó napjait élve nem feledkezhetünk meg arról, hogy tevékenységünknek a végső jövőhöz is köze van, hiszen a munkánk, a tanúságtételünk nyomán, zsinati eredményeink kapcsán is érvényes a címként szolgáló Jézusi mondat: De amikor eljön az Emberfia vajon talál-e hitet a földön? Mindezek fényében gondoljuk végig a mögöttünk lévő időt, a jelen időszakát és a ránk váró, igencsak borúsnak tűnő évet.

- **Úrvacsora évétől az elköteleződés éve fel**

2020-21 az úrvacsora éve volt. Legutóbbi (májusi) döntésünk nyomán 2023 a konfirmáció és az elköteleződés éve lesz. Jézus valóságos jelenlétéből az ember valóságos jelenléte felé... Ez keresztény életút iránya mind egyénileg, mind közösségi szempontból.

Az Úrvacsora éve furcsa helyzetben zajlott. A covid egy időre lehetetlenné tette a közösségi együttléteinket és vele az egyház úrvacsorai életét is. A nagy kérdés az volt, hogy jövünk ki a pandémia-időszakból. Még nagyobb vágy ébred arra, hogy magunkhoz vegyük az élet kenyerét és italát, vagy még jobban leszokunk arról, hogy az istentisztelet – Lutheri értelemben – elengedhetetlen része az úrvacsora, a Jézus Krisztussal való találkozás? Erre minden gyülekezetnek magának kell választ adnia. A kérdés, hogy mi, mint zsinat mit tettünk azért, hogy az eredeti szándékunknak megfelelően – ezért szavaztuk meg az úrvacsora éve projektet és hozzá az anyagi fedezetet – megelevenedjen az istentiszteleti élet, s benne az úrvacsorai kegyesség. Tettünk-e azért, hogy saját gyülekezetünkben, s az általunk képviselt közösségekben az úrvacsorai élet rendszeresebb és gazdagabb legyen? Tettünk-e azért, hogy megismerjék a gyermekúrvacsora lehetőségét, annak felszabadító voltát, azt, hogy az ilyen lehetőséget igénylő családoknak (szülőknek és gyermekeknek) a családi életét is jobban átjárja a templomjárás és az úrvacsorai gyakorlat öröme? Hiszen mi azért hozunk döntéseket, hogy döntéseink életté, gyakorlattá váljanak.

A 2023-as év segít minket a konfirmációt komolyabban venni – hogy ti. ne „kikonfirmáljanak” a fiatalok az egyházból, hanem éppen hogy otthont találjanak, ugyanakkor segít ez a projekt abban is, hogy felnőttként még elkötelezettebben éljük hitéletünket, és ebből az elkötelezettségből emberek és egyházunk áldást nyerjenek. Szorosabbra fűzni a szálát Urunkkal, hogy egymáshoz is közelebb kerüljünk. Kívánom, hogy a konfirmáció és elköteleződés évének végén sok-sok eredményről, örömről, előrelépésről adhassunk számot.

• **Hol és mikor élünk**

Meghatározza a Magyarországi Evangélikus Egyházat is a közvetlen és a tágabb környezete. A zsinatnak erre is tudatosan figyelni kell. Sajátos kontextus 2022. Még nem az örökkévalóságban élünk... Háború, energiaválság, gazdasági válság, morális válság, bizonytalanság, kérdőjeles jövő. Komolyan kell vennünk az idők jeleit. A keresztyén közösség feladata nem a panaszkodás, hanem az, hogy figyeljen arra az Istenre, aki még a rosszból is jót tud előhozni. Felkészülési időben vagyunk. Próbálunk tervezni egy olyan időszakot, amelyben több a kérdés, mint a bizonyosság, de az egyértelmű, hogy nehéz időszak vár ránk. Az EPOTON megszólaló, s a felügyelők országos konferenciáján felerősödő hang: mi a „hálaadás egyháza vagyunk”, ne maradjon szépen és kegyesen csengő szlogen. Próbáljuk meg valóra váltani, s meg fogjuk tapasztalni, hogy a hálaadásból erő fakad.

• **Az egyház**

Az egyház talán minden eddiginél nagyobb változáson megy át. Ebben nagy változásban, korszakváltásban megtalálja-e az állandóságot? Az örök értéket., a hitbeli és a közösségbeli állandóságot Krisztusban...?

A lelki-közösség-karakter erősítésre vár. De azért megérezhettük 2022-ben, hogy nehéz percek és folyamatok, olykor feszültségek ellenére összetartoztunk. Hogy gyarapodtunk, új iskolákkal, kollégiummal. Azt, hogy jó volt magyar evangélikusnak lenni. A missziói napokon, az egyházmegyei találkozásokon, a Szélrózsán, az EPOT-on. Vegyük ezt a 2022-es évet biztató jelnek, hogy érdemes az egyház belső egységéért, békéjéért, jó lelkiületéért és jó hangulatáért fáradozni. Tudatosan építeni egyházunkat és annak jövőjét.

A Szentlélekre figyelő jövőépítés – mindig több imádsággal. Ez lehet az alapállásunk, amikor egyházunkra gondolunk. Köszönöm a zsinatnak is azt, hogy a maga eszközeivel, döntéseivel, közös gondolkodásával hozzá tett ehhez.

• **A zsinat**

Nem feledhetjük az ökumenikus kontextust sem. Ma a keresztyénység világegyházában a szinodalitás útja az egyik fontos téma és napirendi pont. Nem csak a katolikus egyházban. Újra felfedezni a csodát, hogy egymásra figyelve, egymást meghallgatva, együtt megbeszélve nem csak túlélőképes, hanem működőképes az egyház. Ebben nekünk több évszázados tapasztalatunk van. De csak akkor tudunk

példát adni a szinodalitásban más felekezetű testvéreinknek, ha a magunk háza táján jól működtetjük a zsinati rendszert. Ez újra, meg újra egyfajta önkontrollt igényel.

Az önkontroll során pedig magunk felé és mások felé is folyamatosan és ügyesen kell kommunikálni, hogy ez nem egy elit csapat, hanem az egyház zsinata. A törvényalkotásban egyik fő feladatát végző zsinat pedig nem feledheti el, hogy a zsinat akkor is, amikor pénzről, szervezetről, rendről és szabályzásokról dönt, a Szentlélek munkaterülete. S a zsinat is Isten igéjének hatalma, ellenőrzése, és ereje alatt van. A zsinat az igemegvalósítás helye az egyházban. Tehát a spiritualitás nem szorulhat háttérbe.

- **talpon-maradás, talpra-állás, talpalás...**

Küzdelmes hónapok, évek várnak ránk. Olyan időszak, ami energiaárak, élelmiszerárak miatt, a szekularizáció előretörése miatt, a keresztényüldözés miatt új utakra vezetnek, netán kényszerítenek minket.

Tudunk-e példamutatóan élni a környezet megóvása területén, tudunk-e energiatakarékosan élni, s nem felemészteni a gyermekeink és unokáink tulajdonát képező energia és nyersanyag tartalékainkat. Tudunk-e az egekbe szökő élelmiszerárak közepette a másik emberről úgy gondoskodni, hogy amíg nekünk van valamink, bármilyen kevés, addig meg is lehet azt felezni. Isten nem egyszer a mások kenyerét is a mi asztalunkra teszi le. Ma a keresztény világ jelentős része ezt nem gondolja végig és nem osztja meg javait a rászorulókkal.

Az intézményes diakóniánk jól működik. A gyülekezeti diakóniát is egyre több helyen megszervezik. Az erőforrások mindkét területen azonban igencsak beszűkülnek a következő időkben. De még nagy lehetőség van az egyéni, a személyes diakóniára. Hogy kiszemeljük magunknak olyan embereket, akiket élelemmel, tüzelővel, pénzzel vagy bármi mással segíteni tudunk. A legapróbb segítség is áldás lehet. S ne feledjük, hogy az ítéltre visszajövő Jézus annak idején arról mondott példázatot: éhes voltam és ennem adtatok, szomjas voltam és innom adtatok, beteg voltam és meglátogattatok. Személyes diakónia... Ebből akár még mozgalom is lehetne. S milyen kisugárzása lenne annak, ha éppen a zsinati tagok komolyan vennék és gyakorolnák a személyes diakóniát.

A kereszténység mindig küzdelemben él. Küzdelem a világgal, küzdelem önmagunkkal, s küzdelem a világban és bensőnkben jelenlévő gonosszal.

Küzdelem: Magányos harcosként nem megy. Közösén, összefogva van remény a győzelemre. A zsinat is – lényege szerint – összefogás az egyház javának érdekében. Együtt küzdünk egyházunkért. Nem egymás ellen, hanem egyházunkért. Mégis sokszor kevésnek bizonyulunk. De küzd értünk a hős vezér... – énekeljük ünnepeinken teli torokból, hiszen evangélikus himnuszunk ez. A feladat: rábízni magunkat az értünk küzdő hős vezérre. Mózes történetéből tudjuk: amíg tartották ég felé emelt, imádkozó kezét, addig a Isten népének hadserege győzelemre állt. Ha engedték, hogy lelankadjon, vesztésre fordult a csata. 2022-ben, a világ s benne az egyházi élet nagy fordulópontján tartsuk, emeljük egymás kezét. Püspökeink, felügyelőink, munkatársaink kezét. Egymás kezét itt a zsinatban, hogy ne lankadjon az imádság.

Erős vár a mi Istenünk!

Dr. Hafenschér Károly a zsinat lelkeszi elnöke